

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาเพื่อการพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กร : ศึกษาเฉพาะกรณีครูสภา เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย

(Descriptive method)

ในบทนี้จะได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะกล่าวถึงประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดลองแบบสอบถาม หลักเกณฑ์การให้คะแนน การจัดรูปแบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะเสนอตามลำดับต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานประจำภายในสำนักงานเลขาธิการครูสภา ในปี พ.ศ. 2524 จำนวน 287 คน ซึ่งแบ่งหน่วยงานออกเป็น 6 กอง ดังนี้คือ

1. กองกลาง ซึ่งประกอบด้วยแผนกธุรการ แผนกประสานงาน และตรวจสอบบัญชีภายใน แผนกประชาสัมพันธ์และวารสาร แผนกบริการห้องสมุดและโสต แผนกการเจ้าหน้าที่ รวม 5 แผนก จำนวน 57 คน
2. กองการเงิน ซึ่งประกอบด้วยแผนกรับ-จ่ายเงิน แผนกบัญชี แผนกการพัสดุ-ครุภัณฑ์ รวม 3 แผนก จำนวน 39 คน
3. กองวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วยแผนกวิจัย-วางแผน และประเมินผล แผนกมาตรฐานวิชาชีพครู แผนกส่งเสริมวิทยฐานะครู รวม 3 แผนก จำนวน 56 คน
4. กองสวัสดิการ ซึ่งประกอบด้วยแผนกสวัสดิการทั่วไป แผนก ช.พ.ค. แผนก ช.พ.ส. รวม 3 แผนก จำนวน 48 คน

5. กองสถานพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยแผนกพยาบาลและธุรการ แผนกตรวจ และรักษาโรคทั่วไป แผนกทันตกรรม รวม 3 แผนก จำนวน 28 คน

6. กองบริการ ซึ่งประกอบด้วยแผนกทะเบียนสมาชิก แผนกรับเรื่องราวจ้าง หุ่กซ์ แผนกบริการทางกฎหมาย แผนกควบคุมจรรยาบรรณยาธา รวม 4 แผนก จำนวน 5๑ คน รวม 287 คน

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ของปี พ.ศ.2524 จึงดำเนินการศึกษาบุคลากรทั้งสิ้นในสำนักงานฯ ดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาคนควาจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามอย่างละเอียดด้วย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีทั้งแบบสอบถามชนิดแบบปลายเปิดและแบบปลายปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 จำนวน 1๐ ข้อ ถามเกี่ยวกับสถานะภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 จำนวน 58 ข้อ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา จำนวน 5 ข้อ ความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสารจำนวน 4 ข้อ ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร จำนวน 12 ข้อ อำนาจของผู้บังคับบัญชา จำนวน 34 ข้อ โดยจำแนกเป็นอำนาจในการไ้รางวัล จำนวน 6 ข้อ อำนาจในการอ้างอิงจำนวน 7 ข้อ อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญ จำนวน 6 ข้อ อำนาจตามบทบัญญัติ จำนวน 8 ข้อ และอำนาจในการบีบบังคับ จำนวน 7 ข้อ มนุษยสัมพันธ์ จำนวน 2 ข้อ

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมงานวิจัยตรวจ และแก้ไขเพิ่มเติมจนเป็นที่พอใจ และในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2524 จึงได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในกรมอาชีวศึกษา กรมสามัญศึกษา กรมการศึกษา นอกโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ทั้งหมดจำนวน 47 ชุด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

การทดลองแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์ของการทดลองแบบสอบถามก็เพื่อคว้าภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ผู้

เรื่อง	จำนวนข้อ
ความบ่อยครั้งในการติดต่อดีสาร	ข้อ 1 - 4
ความพึงพอใจในการติดต่อดีสาร	ข้อ 5 - 16
อำนาจในการให้รางวัล	ข้อ 17 - 22
อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญ	ข้อ 23 - 28
อำนาจตามบทบัญญัติ	ข้อ 29 - 36
อำนาจในการอ้างอิง	ข้อ 37 - 43
อำนาจในการบีบบังคับ	ข้อ 44 - 51
ความตั้งใจ	ข้อ 52 - 56
มนุษยสัมพันธ์	ข้อ 57 - 58

คำถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้คือ

เรื่อง	ข้อที่
ความบ่อยครั้งในการติดต่อดีสาร	ข้อที่ 1 และข้อที่ 3
ความพึงพอใจในการติดต่อดีสาร	ข้อที่ 12 - 16
อำนาจในการให้รางวัล	ข้อที่ 17, 19 - 21
อำนาจจากการมีความรู้ความชำนาญ	ข้อที่ 23 - 27
อำนาจตามบทบัญญัติ	ข้อที่ 29 - 35
อำนาจในการอ้างอิง	ข้อที่ 37 - 42
อำนาจในการบีบบังคับ	ข้อที่ 44 - 45, 49 - 50
ความตั้งใจ	ข้อที่ 52 - 55

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ไปติดต่อกับรองเลขาธิการคุรุสภา พร้อมทั้งนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปถวาย เพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2524 และนำแบบสอบถามไปมอบให้แต่ละกองแต่ละแผนก ในวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2524 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืน ในวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2524 และวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2524 แบบสอบถามที่มอบให้ไปทั้งหมด จำนวน 287 ชุด แต่เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่บางคนได้ลาศึกษาต่อ ลาป่วย ลาพักร้อน และไปปฏิบัติหน้าที่ต่างจังหวัด จึงเหลือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในขณะนั้นไม่ครบตามจำนวน ฉะนั้นแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดและเป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 204 ชุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 71.08

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) จากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยนี้เป็นการศึกษาประชากร ค่าสถิติที่คำนวณได้ถือว่าเป็นค่าของประชากรหรือเป็นคุณลักษณะของบุคคลากรทั้งสิ้นของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ซึ่งสามารถนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกันได้โดยตรง โดยไม่ต้องทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการคำนวณ

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน¹ (Pearson's Product Moment

¹ J.P. Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education, 3d ed., (Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha, Ltd., 1973), p. 455.

Correlation Coefficient)

มีสูตรในการวิเคราะห์ดังนี้คือ

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{XY} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

N = จำนวนประชากร

X = ตัวแปรอิสระ

Y = ตัวแปรตาม

$\sum XY$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

$\sum X$ = ผลรวมของตัวแปรอิสระ

$\sum Y$ = ผลรวมของตัวแปรตาม

$\sum X^2$ = ผลรวมของค่ากำลังสองของตัวแปรอิสระ

$\sum Y^2$ = ผลรวมของค่ากำลังสองของตัวแปรตาม

$(\sum X)^2$ = กำลังสองของผลรวมของตัวแปรอิสระ

$(\sum Y)^2$ = กำลังสองของผลรวมของตัวแปรตาม

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ซึ่งหาได้โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ

(Step-wise Multiple Regression)

มีสูตรในโปรแกรมการคำนวณที่

สำคัญ ไคแก็¹

¹C. A. Bennett, and N. L. Franklin, Statistical Analysis

in Chemistry and the Chemical Industry. (New York: John Wiley &

Sons, 1954), Appendix 6A.

$$\beta_i = \frac{\sum_{i=1}^k r_{iy} \cdot r_{iy}^{-1}}{\sum_{i=1}^k r_{iy} \cdot r_{iy}^{-1}}$$

$$b_i = \beta_i \cdot \frac{s_y}{s_i}$$

$$a = \bar{Y} - \sum_{i=1}^k b_i \cdot \bar{X}_i$$

$$R^2 = \frac{\sum_{i=1}^k \beta_i \cdot r_{iy}}{\sum_{i=1}^k \beta_i \cdot r_{iy}}$$

$$R = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k \beta_i \cdot r_{iy}}{\sum_{i=1}^k \beta_i \cdot r_{iy}}}$$

R = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

a = ค่าคงที่

b_i = น้ำหนักคะแนน (score weight) ของตัวแปรอิสระหรือตัวทำนาย

β_i = น้ำหนักเบตา (beta weight) ของตัวแปรอิสระหรือตัวทำนาย

r_{iy} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามหรือตัวเกณฑ์

s_i = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ (ตัวทำนาย)

s_y = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม (ตัวเกณฑ์)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย